

Bortom horisonten

Under den vinjetten kommer

Eskader/Långfärdskommittén att presentera lite fakta om färdmål som ligger lite längre bort.

Som går att nå på en vanlig semester.

Oftast i vanlig takt. Ibland med några längre etapper eller någon nattsegling.

Telemarkskanalen – en av världens vackraste kanaler.

Telemarkskanalen tar dig genom ett unikt och vackert natur- och kulturlandskap. På vägen mot Dalen passerar man genom samhällen, slussar och trånga kanaler, förbi kyrkor, järnverk och brusande forsar. Vidare över öppna insjöar, förbi vackra gårdar och höga fjäll som störtar brant ner till vattnet. När man passerat alla slussar blir naturen vildare och ödsligare och i fjärran kan man vid klart väder se snötäckta fjälltoppar.

Telemarkskanalen består av två kanalaneläggningar som går från kusten till inlandet, antingen till Dalen eller till Notodden. I den första etappen Norsjö -Skienkanalen som stod klar 1861 ingår slussarna i Skien och Löveid som har moderniserats och är idag automatiserade. Den andra etappen Bandak-Norsjökanalen mellan Ulefoss och Strengen som har 6 slussar öppnas och stängs med handkraft precis som i gamla tider. Hela kanalen omfattas av åtta slussanläggningar med 18 kammare som har en lyfthöjd på 72 meter.

Man kan färdas på kanalen med egen båt eller kanalbåt men också uppleva mycket längs kanalen med bil, cykel eller till fots. Fri höjd för att gå till Notodden är 16 meter och till Dalen 12,8 meter. För de båtar som behöver masta av kan man vända sig till Tilja båtklubb strax innan Skien. Här finns mastkran och möjlighet till förvaring av mast.

Sträckan Skien - Dalen trafikeras av båtarna M/S Viktoria och M/S Henrik Ibsen och mellan Notodden och Lunde går M/S Telemark. Går man med egen båt får man räkna med en del väntetid då passagerarbåtarna

har företräde. Personalen meddelar var man skall vänta. Från Skien till Notodden tur-retur kan man räkna med 3-4 dagar och från Skien till Dalen tur-retur minst en vecka. Slussar anropas på VHF kanal 9. I Skien sluss betalar man slussavgift och får informationsmaterial om Telemarkskanalen. Personalen hänvisar plats i slussen och skickar ner tampar. Man bör ha en bräda på ca 2,5 meter och rejäla fendrar. Sjøkort för hela kanalen finns enbart i pappersutgåva. Hela vattensystemet används till dricksvatten och man får därför inte tömma septiktanken här. På några ställen finns septiktankstömning. WC/dusch i hamnar är ofta låsta och nyckel hämtas på turistinformation, kiosk eller affär.

Historia

Kanalen sprängdes ut ur berget för över 100 år sedan av en arbetsstyrka på 500 man vilket tog 5 år. När den togs i bruk 1892 kallades den för ”världens åttonde underverk” nere i Europa. Kanalen var den viktigaste transportleden för människor, djur, fraktgoods, brynsten och timmer. Innan kanalen byggdes skedde transporter med roddbåtar över sjöarna och med häst och vagn mellan sjöarna. Timmerflottningen upphörde för gott i januari 2006 som en följd av att pappersbruket i Skien lades ner.

Färdväg i kanalen

Från Kosteröarna kan man ta sig till Telemarkskanalen på ett par dagsetapper under 25 M. Efter att man passerat Brevik kommer i Porsgrunn de första broarna. Dessa är på 13 respektive 8 meter och öppnas efter anrop på VHF kanal 12. Direkt till höger efter första bron finns en Essotapp där man kan betala med svenska kort. Här bör man tanka så det räcker för hela kanalen. Möjligheter att tanka drivmedel enkelt på andra platser är mycket begränsade då det endast går att betala med norska kort. Alternativet är att fylla med dunk från bensinstation. I Porsgrunn finns ett bymuseum och en porslinsfabrik från 1885 med fabriksförsäljning.

Första slussen ligger mitt i Skien som är en stor stad med många affärer och restauranger. Här finns Henrik Ibsen museet, Brekkeparken med museum, galleri och konsthantverk samt fritidspark med badland. Gästbryggan med el och vatten ligger nedanför slussen. Man får vara observant på starka vattenströmmar vid tilläggning. WC och dusch finns vid Hjellebryggan, ovanför slussen varifrån kanalbåtarna avgår. När man passerat Löveid slussar kommer man ut på Norsjö. På östsidan finns Mikaelshulen eller sankt Mikael's kirke som är en grotta 30 meter ovanför vattnet. Förr hade katolikerna mässor i grottan som också var en viktig plats för pilgrimer. Vill man besöka grottan kan man förtöja nedanför och gå uppför via en brant stig med räcke. En populär naturhamn finns vid öarna stora och lilla Munken. På stora Munken finns restaurang med brygga. Fortsätter man Norsjös hela sträckning kommer man till Akkerhaugen och kan därifrån ta sig till Bö sommarland, som säkert är roligt både för barn och vuxna. Går man upp till Notodden kan man besöka Heddal stavkyrka från 1200-talet eller bluesfestivalen i augusti som lockar tiotusentals besökare. Härifrån kan man även göra utflykt till Rukan med Gaustatoppen som är Sydnorges högsta topp på 1883 meter.

Gästhamnen i Ulefoss ligger nedanför slussen cirka 300 meter från köpcentrum och bensinstation.

Djupgående båtar kan ligga på flytbryggan då det är grundare utefter kajen där även septiktankstömning finns. I Ulefoss har man en kanalutställning och järngjuteriet som är känt för tillverkning av brunnslock. I anslutning till hamnen finns gamla arbetarbostäder som inrymmer konst- och hantverksutställningar. Man kan även besöka Ulefoss Hovedgaard som är ett sommarresidens med guidade visningar.

I anslutning till Vrangfoss slussar är det smalt och strömt. Slussanläggningen är den största med 5 kammare och en lyfthöjd på 23 meter.

När man kommer till Lunde kan man om man har tur, få se kanalbåtarna när de möts. Då är det mycket folk och musikunderhållning vid slusskrogen. Ovanför slussen i Lunde ligger en mysig parkanlagd gästhamn och camping. Cirka 500 meter till centrum.

Efter sista slussen i Hogga leder en fin sträcka till kanalbåtsbryggan i Strengen. Det är en fin plats med en liten sandstrand och utrymme för 6-7 båtar.

Nu är man uppe i Flåvattnet på 72 meters höjd med höga berg och djupa vatten och knappt någon bebyggelse. Man passerar Kilen och Fjågesund innan man kommer till nästa sjö som heter Kvitteseidvatnet. Här kan man gå in till gästhamnen i Kvitteseids lilla samhälle efter att ha passerat sundkilsbron som är en svängbro på 4 meter. Broöppningstider finns i informationsmaterialet som man fått i Skien sluss. I samhället finns några affärer, restaurang och turistinformation. Vid Kvitteseids brygga kan man tömma septiktanken. Slutligen på Bandaksjön där man passerar byn Lårdal, när man den lilla orten Dalen med snöklädda fjälltoppar i bakgrunden. På väg in till gästhamnen ser man det kända hotell Dalen. Hotellet är byggt av trä för över hundra år sedan, med drakhuvuden, torn och spiror och är väl värt ett besök. I centrum finns några affärer och turistinformation där man kan få hjälp att boka guidning på Vest-Telemark museum i Eidsborg med stavkyrka från mitten av 1200-talet. Härifrån finns en bitvis brant vandringsstig ner till Dalen med fantastiska vyer på vägen. I området finns fler vandringsleder med olika svårighetsgrad att välja på. Förutom den fantastiska naturen finns andra sevärdheter som t.ex. Ruiplatsen och Åmdals Verk Gruver.

Vi kan varmt rekommendera en tur i kanalen med egen båt.

Text: Ann-Britt och Micael Dino/Carina och Peter Jarlsby

Bild: Jarlsby / Wallhede

Eidsborgs Stavkyrka

Visit Norway

Webbsidor

www.telemarkskanalen.no

www.visitnorway.com

Sök [telemarkskanalen](http://www.telemarkskanalen.no)

www.visitdalen.com

www.telemarkmuseum.no

www.yr.no Väder

www.havneguiden.no

www.jordbruksverket.se

Regler för införsel av djur till Norge

Total längd till Dalen: 105 km

Total längd till Notodden: 50 km

Total lyfthöjd: 72 m

Antal slussar: 18

Max båtlängd: 31,4 m

Max båtbredd: 6,6 m

Max båt djup: 2,5 m (kan vara grundare vid väntebryggor och gästhamnsbryggor)

Max masts höjd: 16,0 / 12,8 m

Max fart: 5 knop

Slussavgift: 800 – 2500 NKR

agnar.waldemarsen@t-fk.no –

kontaktperson / driftledare för telemarkskanalen

Kanalbåtsbryggan i Strengen

Gästbryggan i Dalen

Vy över kanalens fjällsjöar

Slusstrappan i Vrangfors

